

כי מנגד תראו את הארץ

— ואליה לא תבואו קבוצה של חוטבי עקרב משפחה מ' על הגבעה אל האדמה הטובה אותה עיבדו אבותיהם ואבות אבותיהם. הגבעה הקטנה במרכז התמונה היא חירבת טאויל. השטח המקוקוץ מצפון לה הוא השטח שרוסס ברעל.

למימשל ולכנסת. אבל לא נתנו לנו תשרי בה. אחרי כן, ב-8 באפריל, בא מטוס וריסס את השדות ליד חירבת טאויל. אחרי יום הכל התיבש, הכל נעשה צהוב. זה היה לפני הקציר. השטח הזה, 5000 דונם, נתן יבול יפה מאוד. היינו מרוצים מהיבול. היה גשם והשיבולים היו גבוהות ויפות. הפלחים היו מרוצים וחשבו על הקציר. ואז השמידו להם את החבואה. אני רוצה להגיד: אם הצבא הישראלי רוצה את האדמה שלנו ולהרוס את החיטה שלנו, האם זה מפני שרוצים שאנחנו נהיה עניים? אנחנו תלויים באדמה הזאת, אנחנו חיים ממנה. האדמה הזאת היא שלנו. לא קנינו אותה. זה קיבלנו מאבותינו. אני בן אדם זקן. אני בן 70. הייתי בזמן התורכים, ובזמן הבריטים ובזמן הירדנים. אבל אף ממשלה לא עשתה לנו דבר כזה כמו שעושה לנו הממשלה הישראלית. מה הם רוצים, שאנחנו נמות?"

"לא רוצים למכור!"

מה גרם לשינוי הקיצוני שהביא לדחיקת רגליהם של כפריי עקרב מהקרקעות שבעמק טאויל? איש לא הזכיר את הסיבה. כאשר הוצגו שאלות בכיוון זה, הן הוכחו על ידי כל הגורמים המוסמכים. אבל האמת המסתתרת מאחורי הפעלת אמצעי הלחימה הכימיים כדי להשמיד את יבולי עקרב לראשונה בתולדות המדינה, היא פשוטה. לפני שנה קיבלה ועדת השרים לענייני היאחזויות החלטה על הקמת היאחזות שתהפוך לשוב לבני עיזר. תוכנית עתיד הישוב להיות מוקם על חירבת טאויל. הקרקעות מפיץ כיב לחירבה, הנמצאות כבעלות כפריי עקרב, מיועדות להיאחזות זו. להיאחזות שטרם הוקמה, ושי צריכה להיות היאחזות צפונית ליהיאחזות פצאל, אף ניתן שם זמני — תדימל.

כל הדיבורים על הייץ ביטחוני ועל שיטחי אימונים אינם אלא תירוצים מפוברקים שנועדו לה' פות על המטרה האמיתית של ריי סום השדות ברעל. נישור כפריי עקרב מאדמותיהם כדי לגזול את השטח להתנחלות.

אין זו היאחזות הראשונה המוקמת בבקעת הירדן. אולם אף אחת מהתנחלות ליות הקודמות לא לוותה בשערוריה כמו זו שהתחוללה בעקרב. הסיבה: חלק מה היאחזויות הקודמות נעשו על קרקעות שהיו רכוש ממשלת ירדן ולא היו בבעלות הכפריים. במקרים אחרים, נוהל משאי ומתן עם בעלי האדמות הערביים, שולמו להם פיצויים או ניתנו להם קרקעות אחרים כחליף במקומות אחרים.

אבל ערביי עקרב התגלו כעקשנים משום מה. יותר מכפריי הכפרים האחרים. מסתבר, כי ב-14 במאי, כחודש אחרי הריסוס הכימי של השדות, התקיימה פגישת במשרדי המושל הצבאי בשכם, בין השייך חסן דייב וראש-המועצה חוסיין חמדן, ובין נציגי מינהל מקרקעי ישראל. באותה פגישה הודיעו אנשי המינהל גלויות לפרנסי עקרב, כי קיימת כוונה להקים יישוב יהודי ליד חירבת טאויל. וכי המינהל רוצה לקנות כ-3000 דונם אדמה. אנשי המינהל והמימשל היו משוכנעים כי אחרי שהוכיחו לכפריי עקרב כי

חייץ לירדן
זהו השטח בו היו בעבר לכפריי עקרב 145 דונם, מהם נותרו להם רק 15 אלף. המשבצת הקווית במרכז המפה מסי' מנת את מקום השדות שרוססו בפקודת קצין בכיר בצה"ל. שרי-הביטחון משה דייב טען כי איזור זה נועד לשמש חייץ בין גדר הביטחון שעל הירדן לבין האיזור המיושב במע' רב, אבל המרחק משדות כפר עקרב שהוחרמו לירדן הוא בקו אוויר 15 קילומטר.

התנחלות מאשים:

- את ממשלת ישראל, ששיקרה בודיעו להעמידה פנים כאילו שטח כפר עקרב ניסגר לצורכי אימונים בלבד — בעוד שהמטרה האמיתית היא להקים במקום יישובי קבע יהודי.
- את ראש-הממשלה, שהתחסדה בדבריי-גינוי צנועים נגד העוול שנגרם לתושבי עקרב, מבלי שהורתה להתיר להם לחזור ולעבד את אדמותיהם, שייבולם הושמד.
- את שרי-הביטחון, המאשים את פיקודיו במעשים הנפשעים, ואינו מקבל על כמו את האחריות למעשיהם, שלא יכלו להתבצע לולא היו המבצעים בטוחים שהם מגשימים את מדיניותו.
- את העיתונות הישראלית, שנשארה אדישה מול פרשה שבה הופעלו לראשונה שיטות של לוחמה כימית וביולוגית נגד עובדי-אדמה שלווים, לשם גזילת אדמותיהם.

השולם הזה תובע:

- לשלם לתושבי עקרב את המחיר המלא של הייבול שהושמד.
- להחזיר לתושבי עקרב את כל האדמות שהופקעו או שנסגרו בפניהם.
- להפסיק לאלתר כל שימוש באמצעים כימיים וביולוגיים מטעם ה' מימשל הצבאי.
- להעמיד לדין פומבי את כל האחראים לפרשה, ולמצות את דינם.
- לשלם קצ' לשיטה של הפקעת אדמותיהם של עובדי-אדמה ערביים, באמתלות שונות, כדי למסרן למתנחלים יהודיים.

אתם יכולים לגדל מה שאתם רוצים. שנתיים לא עיבדו את האדמות. אבל הרועים והעדרים חזרו לשטחים אסורים. "מה אפשר לעשות?" אמר אחד מבני הכפר, "הכבשים צריכות לאכול. מה יאכר לו? את העצים שבכפר? אז היו הרועים לוקחים אותם לשדות שבשטח הסגור. והיו החיילים תופסים אותם עם העדרים והיו מביאים אותם למשפט. והיו הרועים משלמים קנסות על שלקחו את הכבשים שלהם לאכול בשדות ששייכים להם."

שדות בשטח האש

בעקבות הפסקת-האש והרגיעה שהשתררה גם בגבול הירדן, הוסרו המגבלות שרצבו במשך שנתיים על כפריי עקרב ומנעו מהם לעבד את שדותיהם שבעמק טאויל. סופר השייך חסן דייב: "באפריל 1971, בא מפקד הגדה המערבית, תת-אלוף רפאל ורדי ודיבר עם המוכתרים של הכפרים דומה, מיגדל, ינן ועקרב. הוא אמר לנו: 'אתם יכולים לעבד את השדות שלי כש בימי שישי, שבת ויום ראשון בשבוע מהבוקר עד הלילה. אבל הכבשים אסור להם שייכנסו באיזור אחרי 12 בצהריים.' שמעו המוכתרים את דברי המושל ועשו כמצותו. אפילו לא שאלו למה מותר להם לעבד את שדותיהם רק שלושה ימים בשבוע. אם המושל אמר שזה מה שמותר, אז סימן שזה מה שמותר. שלושה ימים היו הפלחים של עקרב מעבדים את שדותיהם. בארבעת הימים הנותרים היו יושבים על הגבעות ומסתכרי לים כיצד מתאמנים בתוך השדות המעובדים שלהם. מדוע מכל שטחי המדבר השוממים ש' בשטחים המוחזקים היו צריכים להתאמן דווקא על מטרות שבלב שטח פורה ומעובד ועשיר במים? על כך לא ניתן לערביי עקרב כל הסבר. הם רק יכלו לנחש. כפי שאמר אחד מהם:

המעובדים שלהם. מדוע מכל שטחי המדבר השוממים ש' בשטחים המוחזקים היו צריכים להתאמן דווקא על מטרות שבלב שטח פורה ומעובד ועשיר במים? על כך לא ניתן לערביי עקרב כל הסבר. הם רק יכלו לנחש. כפי שאמר אחד מהם:

ראש המועצה
נבחר לתפקידו לפני מיספר חודשים בהס' כמה כללית של כל בני הכפר, ללא בחי' רות, אחרי שהוצג כל מועמד אחר ל' תפקיד בכפר. כל נסיונותיו של ראש ה' מועצה לשכנע את השליטנות להחזיר את האדמות לכפריי עקרב — נכשלו.

הם רצו שאנחנו לא נזרע ולא נקצור אפוא "לשר-הביטחון משה דייב, היה השבוע, כשהופיע במוקד בטלויזיה הסבר אחר: "רצינו להבטיח חייץ בין גדר-הביטחון שעל הירדן לבין השטח המיושב — איזור סגור שלא יעובד ושלא יעלו עליו עדרים.